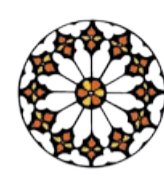

Forssan seurakuntalehti 4 2024

FORSSAN SEURAKUNTA

Tässä lehdessä mm.

Perheneuvonta uuden edessä s. 3

Ystävyysleirillä iloittiin s. 6

Tietokilpailu s. 6

Jouluresepti s. 6

Kirkonrotta s. 6

Joulukoristeen sanomaa s. 8

Joulunajan musiikkitapahtumat

- To 5.12. klo 18 Forssan mieskuoron konsertti, Forssan kirkko
La 7.12. klo 16 Soiva joulukuvaelma, Forssan kirkko
Su 8.12. klo 16 Soiva joulukuvaelma, Forssan kirkko
Ke 11.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Matkun rukoushuoneella
La 14.12. klo 17 Kuorojen joulu, Natalia Maltizovan kuorot Forssan kirkossa
Su 15.12. klo 16 Kauneimmat joululaulut Kojjärven kirkossa
Su 15.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Forssan kirkossa
To 19.12. klo 18 Joulukonsertti Kojjärven kirkossa
Su 22.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Forssan kirkossa
Ma 6.1. klo 16 Loppiaisen kauneimmat joululaulut, in English and with Christmas Carols in Forssa Church
Ma 6.1. klo 17-19.30 Loppiaisvaloa ja musiikkia Forssan kirkossa
Su 12.1. klo 15 Musiikin ja runon siivin, Forssan kirkko
Su 12.1. klo 17 Ylistys- ja rukousilta Forssan seurakuntatalon nuorisotilassa
Su 2.2. klo 16 Gospel-konsertti Forssan kirkossa
Su 16.2. klo 17 Ylistys- ja rukousilta Forssan seurakuntatalon nuorisotilassa

Tilaisuuksiin on vapaa pääsy. Vapaaehtoinen ohjelmamaksu tai kolehti.

KOIJÄRVI JOULUA 2024

Kirkko:

- su 1.12. klo 13 Messu 1.adventti
pe 6.12. klo 16 Itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus
to 19.12. klo 18 Joulukonsertti "Tähti, tähdistä kirkkain" Nelle Karjalainen ja Juha Simola
ti 24.12. klo 15 Jouluaaton jumalanpalvelus
ke 25.12. klo 10 Jouluaamun jumalanpalvelus
la 28.12. klo 15 Enkelikirkko

Matkun rukoushuone:

- ke 11.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut
to 26.12. klo 12 Tapaninpäivän jumalanpalvelus

Muuta:

Matkun Ikänuoret ti 12.45 ja Kojjärven Kaikenikäiset ke klo 12.00 parittomina viikkoina, Matkun kylätalo ja Kojjärven srk-talo
Lähetyksen askartelupiiri kerran kuussa srk-talo Kerttula

Hoosianna!

Tervetuloa laulamaan hoosiannaa

su 1.12. adventin messuun

- klo 10 Forssan kirkko, mukana kirkkokuoro
klo 13 Kojjärven kirkko, mukana Kojjärven kanteleryhmä
Glögi- ja piparitarjoilu, piparipussi naapurille mukaan!

Uudenvuoden aatto 31.12.

- klo 20 Aattohartaus Forssan kirkossa
klo 20.30 Uudenvuoden vastaanotto kirkon portailla, glögi- ja piparitarjoilu

Joulun kirkkotilaisuudet

Forssan kirkko

Jouluaatto 24.12.

klo 13 perheiden joulukirkko

klo 15 jumalanpalvelus

klo 22 jouluyön musiikkihartaus

Joulupäivä 25.12. klo 8 jumalanpalvelus

Tapaninpäivä 26.12. klo 15 Kauneimpien joululaulujen kirkko

Kojjärven kirkko:

Jouluaatto 24.12. klo 15 jumalanpalvelus

Joulupäivä 25.12. klo 10 jumalanpalvelus

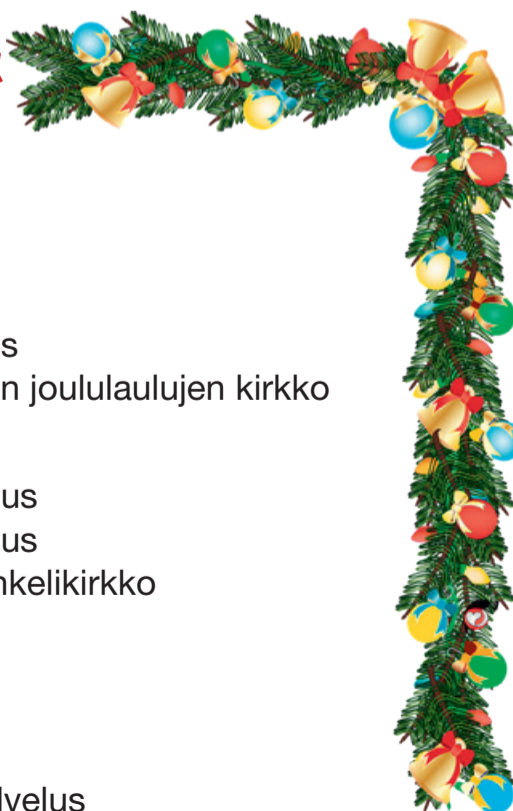
Viattomien lasten päivä 28.12. klo 15 enkelikirkko

Forssan uusi siunauskappeli

24.12. klo 13 jouluaaton hartaus

Matkun rukoushuone

26.12. klo 12 Tapaninpäivän jumalanpalvelus

PÄÄKIRJOITUS:

Esa Löytömäki
kirkkoherra

Joulu on uskon ytimessä

Syksyn keskustelua ovat värittänyt keskustelu uskonnon paikasta kouluissa ja yhteiskunnassa. No, toki sote-uudistus jyrää ja USA:n presidentinvaalit toivat mylläkän. Mutta kun hämäläisen koulun musiikkitarjonta oli liian uskonnollista, 1500 € hyvitys kirvoitti keskustelua. Kun Händelin Messias-oratorion esittäminen peruttiin eteläsuomalaisessa koulussa, hämmennys lisääntyi.

Samalla paljastui, kuinka kulttuurimme syvävirta on kristillistä perua. Klassisen musiikin alan taitelijat tyrmistyivät, poliitikot heräsivät ja some-palstat täytyivät entisestään. Opetusministeri Anders Adlercreutz otti kantaa ja sanoi, että eurooppalainen ja suomalainen kulttuurihistoria on vahvasti kytköksissä kristillisen kirkon ajatteluun ja toimintaan. ”Kannustan kouluja jatkossakin tarjoamaan oppilailleen mahdollisimman laajan kattauksen kulttuurihistoriaamme; niin Händeliä, Botticelliä, Simbergiä kuin Engeliäkin, joiden kaikkien taide ammentaa kristillisestä perinteestä”, hän kirjoittaa.

Ei kyllä käy rehtoreita ja opettajia kateeksi, kun he sompailevat arvojen sekamelskan, nuorten hyvinvoinnin ja vanhempien vaatimusten ristipaineissa. Laajemminkin yhteiskunnassa törmää tilanteisiin, joissa uskonto aiheuttaa sisäisiä näppylöitä ja suoranaista uskontoallergiaa. Itseäni on kummastuttanut, että kristillisestä uskosta on joskus tullut torjuttava ja jotenkin kummallinen asia.

Kouluissa ja työpaikoilla kohdataan tilanteita, joissa uskonnolliset käytännöt tai kulttuuriset tavat vaikuttavat arkeen. On etsittävä tasapaino yksilön uskonnonvapauden ja yhteiskunnan yhteisten sääntöjen, kuten yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden, välillä. Maahanmuutto on lisännyt erilaisia tapoja, mutta tänne tulijat ovat yleensä aidosti kiinnostuneita tavoistamme ja kunnioittavat niitä. Suomi on tullut entistä monikulttuurisemmaksi, mutta suurimman haasteen uskontokeskustelussa taitaa aiheuttaa kristillisyyden leimaaminen jotenkin oudoksi. Suomalaiset näyttävät erkaantuvan juuristaan.

Juuri ilmestynyt kirkon nelivuotiskertomus tuo esille, että kirkkoon kuulumisen ei ole enää itsestään selvyyttä. Kuitenkin nuoremmassa ikäluokissa miehet tuovat kristillistä vakaumustaan esille siinä missä naiset ottavat jopa etäisyyttä. Yhteinen havainto on silti, että kiihkeä ja mustavalkoinen ajattelu ei nuoris-ikäluokissa ole vallitseva. Suureksi osaksi pystytään suhtautumaan neutraalisti uskonnollisiin ilmiöihin verrattuna vanhempiin ikäluokkiin.

Yhteiskunnan arvoissa on yhä vahva kristillinen, luterilaisuudesta kumpuava vaikutus suvaitsevaisuuden, yhteisön ja ahkeruuden korostamisessa. Suvivirrestä on sentään löydetty yhteinen ymmärrys. Se kuuluu yhteisen kulttuuriimme ja koulun kevätjuhliin. Saako myös joululauluja laulaa vapaasti? Voisiko positiivinen uskonnonvapaus merkitä oikeutta uskonnollisen elämänalueen tunnustamiseen osaksi suomalaista arkea ja juhlaa?

Lähestyvä joulu tuo esille kulttuurimme kristillisen ulottuvuuden. Vaikka olemme sulavasti tuoneet tontut ja joulupukin (jolla muuten on myös vankka kirkollinen tausta) koteihimme, Jeesuslapsen syntymä hiljentää yhä sydämemme ja virittää mieleemme ihmettelylle. Itsekeskeinen aikamme tarvitsee taivaan valoa ja arkista ymmärrystä. Kun koulujen joulukirkot ja -juhlat kokoavat eri sukupolvia, kun kirkot täyttyvät, enkeli taivaan lausuu taas, ettei tarvitse hämmästyä ja säikähtyä, suuri ilo on läsnä!

Kysyin asiaa vielä tekoälyltäkin ja se vastasi: ”Joululaulut ovat suomalaisille monella tavalla tärkeitä: ne luovat joulun tunnelman, auttavat ilmaisemaan joulun sanomaa, vahvistavat yhteisöllisyyttä ja tuovat esiin joulun hengellisiä ja kulttuurisia ulottuvuuksia. Laulaminen on monelle suomalaiselle myös tapa päästä joulutunnelmaan ja jakaa perinteitä omassa perheessä ja yhteisössä.”

Anna siis joulun ja joululaulujen avata sydämesi pieni kristitty suvaitsemaan erilaisuutta ja rakastamaan lähimmäistäsi: ”Joulu on taas, kulkuset soi, jossakin äiti lasta seimeen kapaloi. Tulkoon juhla todellinen, tulkoon Jeesus Herraksi sen. Tulkoon rakkaus ihmisrintaan, silloin joulu luonamme on.”

Hartaus

TEKSTI: Tuomas Vesala

Hartaus on harrastus

Harrastus on sitä, kun jotain tehdään hartaasti. Hartas on muinaista germaanikieltä. Se tarkoitti kovaa. Kuinka niin kovaa? Merkitys on vähän luistanut. Kun joku työskentelee hartaasti, ymmärrämme silti, että hän on kova työntekijä. Hartaaseen ja muihin sanoihin on ängetty myös harhaan johtavia mielikuvia.

Tiedettäviä asioita on ääretön määrä, myös sanojen kuvaamattomia, ihmismielen rajat ylittäviä. Ihminen kun yrittää kertoa niistä ihmisen kielellä ja toinen kuuntelee tai ei kuuntele, vaikutelmat ovat, mitä sattuu. Minulle hartaimpia kokemuksiani on ymmärtää, miten moniselitteisiä sanat ovat.

Muinainen ajattelija Daniel näki näkyjä: ”Yhä minä katselin yöllisiä näkyjä ja näin, miten taivaan pilvien keskellä tuli eräs, näöltään kuin ihminen. Hän saapui Ikaikaisen luo. Hänet saatettiin Ikaikaisen eteen, ja hänelle annettiin valta, kunnia ja kuninkuus, kaikkien kansojen, kansakuntien ja kielten tuli palvella häntä. Hänen valtansa on ikuinen valta, joka ei katoa, eikä hänen kuninkuutensa koskaan häviä.”

Jeesus esitti Danielin puhuneen tulevaisuudesta: ”Sillä niin kuin salama leimahtaa idässä ja valaisee taivaan länteen asti, niin on oleva Ihmisen Pojan tulo. ... silloin taivaalle ilmestyy Ihmisen Pojan merkki. Kaikki maan sukukunnat puhkeavat valituksiin, kun näkevät Ihmisen Pojan tulevan taivaan pilvien päällä suuressa voimassaan ja kirkkaudessaan.”

Ennen Jeesusta ihmiskunta oli ollut umpiuskonnollinen. Vahvemman oikeus oli uhrannut viattomat, raaka väkivalta määrännyt totuudet pysyviksi. Jeesus kyseenalaisti kuolleet sanat. Hän tutki ja kiisti. Lähtiessään hän jätti meille kutsumuksen elävään henkeen, arvioimaan tietojamme. Ihmisen Pojan ikuinen valta ei katoa, kun se pysähtymättä hengittää rakentavan arvioinnin tilassa, kuten meidänkin pitäisi. ”Tie, totuus ja elämä” alkaa tiellä, olkoon vaikka mutkikas tai pitkä, eikä pysähtyneisyys ole elämää.

En väitä, ettei Ihmisen Poika astele majesteetillisesti pilvissä kirkkaana kuin salama. Lausunnot eivät kyllä kerro, millä mekanismilla koreografiat vaikuttavat. Lauseet ovat muodoltaan kuvaannollisia joka tapauksessa. Onko niissä mitään, minkä voisi nähdä luonnossa, vai ovatko käsitteet abstrakteja?

Vanhat mestarit tekivät kuvia Ihmisen Pojan paluusta. Ne antoivat ymmärtää, että paluuta ei tule, kun tuollaista ei ole ikinä nähty. Jos sen sijaan sanat viittaavat, että Jeesuksen edistämä asia palaa yleistajuisena ja kansainvälinen ihmiskunta edistää sitä, niin sehän ei kuvana näytä mitään, mutta on asiana pitkälti toteutunut jo.

Joko tunnet joulun tuoksun – vai vältteletkö sitä?

Tuoksuherkkyydellä tarkoitetaan oireilua kuten nuhaa, päänsärkyä ja pahoinvointia, jonka laukaisee suhteellisen tavanomaiset tuoksut ja hajut. Yleisimmän oireita koetaan haju- ja partavesistä, pesuaineista, hiustenmuotoilutuotteista, kukista, painomusteesta, homeen hajusta ja tupakansavusta. Periaatteessa mikä tahansa tuoksu tai haju voi olla laukaiseva tekijä. Yleisimmin koettuja oireita ovat nuha ja nenän kutina, päänsärky sekä silmäoireet. Muita oireita ovat pahoinvointi, yskä, hengenahdistus, kurkun karheus, iho-oireet ja huimaus. (Tuoksuherkkyyden - Allergia.fi)

Moni meistä osaa nimetä jonkun jouluun liittyvän tuoksun, esim. hyasintin, piparkakun, kinkun, glögin tai kuusen. Samaan aikaan moni meistä tietoisesti välttää liiallista tuoksuille altistumista. Tiedetään, että osa ihmisistä ei osallistu kirkollisiin tilaisuuksiin, koska muilla osallistujilla voi olla voimakkaita tuoksujia. Tämä korostuu etenkin suurissa tilaisuuksissa, kuten esim. konfirmaatioissa ja kauneimmissa joululauluissa.

Forssan seurakunta haluaa olla saavutettava myös tuoksuherkille, ja sen vuoksi olemme ottaneet käyttöön Allergia-, Iho- ja Astmaliiton julisteen *Tuoksutko liikaa?* Juliste muistuttaa, että tuoksujia on syytä käyttää maltillisesti, sillä joka kolmas suomalainen on tuoksuherkkä.

EKUMEENINEN ILTAKIRKKO

su 19.1.2025 klo 18 Forssan kirkossa.
Mukana kirkkokunnat Forssasta.
Kolehti Katukirkolle.

Mielekäs joululauluhetki

Forssan kirkossa
ke 4.12.2024
klo 13

Mukana
Tiina-Maria Kauppi ja
Satu Pöllänen

Forssan seurakuntalehti

Forssan ev.-lut. seurakunta
Kartanonkatu 16
30100 Forssa
(03) 41 451 klo 9–13

www.forssanseurakunta.fi
Päätoimittaja:

Esa Löytömäki
esa.loytomaki@evl.fi

Toimitussihteeri:
Aleksi Mertanen
aleksi.mertanen@evl.fi

Kannen kuva:
Satu Pöllänen

Sivunvalmistus/paino:
PunaMusta Oy

Kolumni

Rauhaa, joulurauhaa

TEKSTI: Lotta Saarenmaa, Forssan kirkkovaltuuston pj.

Joulu on pian täällä. Sen läheneminen tuo kauppojen hyllyille kymmenet erilaiset joulumakeiset, radiokanaville joululaulut ja katukuvaan pimeyttä uhmaavat jouluvalot. Monessa perheessä suuren juhlan läheisyys tuo tullessaan myös stressiä ja kiirettä. On suoritettava joulusiivous, valmistettava jouluherkut ja käärittävä monen hetken mietinnän tuloksena hankitut lahjat ruseteilla koristeltuihin paketteihin. Joulu ei kuitenkaan tarvitse näistä mitään. Se ei vaadi ympärilleen valosirkusta, lahjavuoria tai pestyjä lattiaa. Loppuen lopuksi kysymys on rauhasta ja turvallisuudentunteesta.

Joulurauhaa rakennetaan eri tavoilla. Monessa suomalaisessa kodissa jouluaattona kellon lyödessä 12 on hiljennetty kuulemaan, kun Turku julistaa joulurauhan. Saman julistuksen kehotukset ovat iskostuneet sukupolvien mieliin jo lähes 400 vuotta. Julistuksen sanoja puhuttelee meitä edelleen muistuttaen jouluun sopivasta käytöksestä. Samalla se on it-

sessään yksi joulurauhan rakennuspalikka. Se on perinne, joka muiden perinteiden tavoin luo yhteenkuuluvuutta, pysyvyyttä ja siten myös turvallisuutta. Se on jotain sellaista, jota meitä edeltävät, me ja meidän jälkeemme tulevat kokevat.

Joillekin joulun rauha voi olla sitä, että saa unohtaa hektisen arjen, jonka pyörässä päivät ja kuukaudet vilisevät silmissä. Joulu tuo mukanaan pitkät pyhät, joiden aikana voi istua sohvanurkassa villasukat jalassa kirjaa lukien ihan luvan kanssa, vailla aikatauluja tai suorittamista. On vain enkelikellon hiljainen kilinä, ulkona paukkuva pakkaneen ja aikaa olla.

Joulurauha voi löytyä myös vasta, kun tutut askeleet käyvät ovesta sisään. Joulu tuo rakkaat läheiset yhteen ja tarjoaa hetken, jolloin on aikaa olla läsnä, kuunnella ja viettää aikaa yhdessä. Nykypäivänä nuo asiat eivät ole itsestäänselvyyksiä. Rakkaiden ihmisten läheisyys ei kuitenkaan ole kaikille mahdollista. Kipeän menetyksen ja surun kohdan-

neen joulurauha voi asua myös lempeästi palavan hautakentän liekissä, jota laskiessa mieli muistaa yhdessä elettyt vuodet, hetket ja sekunnit.

On myös heitä, joille joulurauha merkitsee toivetta aseiden vaikenemista. Se on toive ajasta, jossa ei ole läsnä pelko, hätä ja epävarmuus. Se toive tavallisesta turvallisesta arjesta, jossa oman tai läheisen hengen puolesta ei tarvitse jatkuvasti pelätä.

Tärkein joulurauhan ydin piilee kuitenkin jouluevankeliumin sanomassa. Tuo kertomus johdattaa meidät Vapahtajamme seimen luo, jonka äärellä voimme uskoa kaikki pelkomme, syntimme ja murheemme. Se on paikka, josta voi löytää rauhan ja turvan, jos sille vain avaa sydämensä.

Hyvää joulun odotusta kaikille!

KOIJÄRVEN KERHOSSA AHKEROIDAAN LÄHETYKSEN HYVÄKSI

Koijärven Seurakuntatalossa on jo kohta kahden vuoden ajan kokoontunut askartelukerho. Toiminta kerhossa on lähtenyt hyvin käyntiin. Ja täysin vapaaehtoisvoimin!

Jos olet kiinnostunut, ota yhteyttä Marke Heinoseen p. 0500 473 857

Kerhon toiminnalla tuetaan seurakuntamme lähetystyötä. Tuotteita myydään Lähetyssopeissa ja myyjäisissä ja tulot tulevat seurakuntamme nimikkolähetin, Maikki Ochiengin työn tukemiseksi Keniassa. Ja tuotteet ovat ekologisia. Joulukranssitkin tehdään kävyistä ja oksista, jotka on kerätty omista pihista ja metsistä.

Mikä saa tulemaan mukaan? "Marke määräs", tulee vastaus. No, ehkä ei ihan pelkästään. Tie-

dossa on myös mukavaa yhdessäolaa ja kahittelua. Mutta totta on, että Marke Heinonen on aktiivisesti kerhon toiminnassa ollut mukana. Hän kertoo, että yhdessä on hauska tehdä asioita. Ja ei vain omaksi iloksi, vaan hyvään tarkoitukseen.

Koijärven askartelukerho koostuu Koijärven seurakuntatalon Kerttulassa yleensä tiistaisin kerran kuussa. Kaikki ovat tervetulleita mukaan omine ideoineen ja ehdotuksineen.

Seurakunnat lisäävät panostustaan perheneuvontaan

Kun Oma Häme luopui kirkon perheneuvonnan rahoittamisesta, Tammelan rovastikunnan seurakunnat riensivät apuun.

Oma Häme lopettaa kirkon perheneuvonnan rahoittamisen ensi vuoden alusta lähtien. Päätös vaikuttaa Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen seurakuntien perheasiain neuvottelukeskusten toimintaan.

Kirkkoherra Esa Löytömäki on yllätynyt, että rahoituksen loppettaminen tehtiin viranhaltijapäätöksenä ilman vaikuttavuusarviointia. Muut julkiset toimijat eivät tarjoa hyvinvointialueella pariterapiaa.

Kun tieto rahoituksen loppumisesta tuli elokuun lopussa, Löytömäki kutsui nopealla aikataululla koolle Tammelan rovastikunnan seurakuntien päättäjiä. Tähän asti seurakunnat ovat maksaneet alueensa asiakkaiden käyntimaksuista puolet.

Kokonaisvaltaista auttamista

Ympäristöseurakuntien kirkkoherrat Juha Koivulahti, Teemu Salminen, Ilkka Wiio ja Miikka Anttila olivat neuvottelujen alusta lähtien yksimielisiä siitä, että kirkon perheneuvontaa tarvitaan jatkossakin seudulla.

"Perheneuvonta nähdään tärkeänä työmuotona, jota halutaan tukea", summaa Ypäjän vt. kirkkoherra Anttila. Uudet sopimukset on vahvistettu sopimusseurakuntien kirkkoneuvostoissa.

Perheasiain neuvottelukeskusten johtaja Anja Nwose uskoo, että uusi rahoitustilanne jopa selkeyttää perheneuvonnan tulevaisuuden suuntaa.

"Vaikka päätös on kurja, tunnen myös huojennusta. Nyt voimme jatkaa perheneuvonnan kehittämistä selkeästi kirkon toimintana."

Perheneuvonnassa pystytään jatkossakin keskittymään ihmisten kokonaisvaltaiseen auttamiseen vailla raportointivelvoitetta.

Kristinuskon perusasioiden äärellä

Perheneuvojat Tuukka Hämäläinen ja Anja Nwose ovat kiitollisia ja helpottuneita ympäristöseurakuntien sitoutumisesta perheneuvonnan rahoittamiseen. Asiakkaiden määrä on koko ajan lisääntynyt. Erityisesti apua hakevat lapsiperheiden vanhemmat.

"Kun aikuiset saavat apua parisuhdestressiin ja tilanne helpottaa, heillä vapautuu voimavaroja vanhemmuuteen. Pariterapialla ja eroauttamisella on monitasoisia positiivisia vaikutuksia ihmisen elämään ja lähipiiriin."

Nwosen mielestä perheneuvonnassa tehdään työtä kristinuskon perusasioiden, lähimmäisen rakastamisen, anteeksi antamisen sekä armollisuuden, äärellä.

"Raamattu kehottaa meitä kerta toisensa jälkeen antamaan anteeksi. Se tarkoittaa, että ihmisten välisellä yhteydellä on iso merkitys. Jumala myös ymmärtää, että lähisuhteet ovat vaikeita ja ihmisten välillä tulee yhteyskatkoksia. Perheneuvonta on paikka, jossa voi käsitellä vaikeita asioita, jotta niiden kanssa pystyisi pääsemään sovintoon."

"Kirkon auttamistyön ominaispiirre on jokaisen ihmisen arvon ja ainutlaatuisuuden ymmärtäminen sekä luottamuksellisuus", pohtivat perheneuvojat Anja Nwose ja Tuukka Hämäläinen.

Kirkon perheneuvonnan juhlalogo suunniteltiin Forssassa

TEKSTI: Anja Nwose

Kirkon perheneuvonta täyttää marraskuussa 80 vuotta. Kirkkohallitus ei ollut laatinut juhluvuodelle mitään kuvamateriaalia. Koska tällaiselle oli tarvetta, logon suunnitteli Forssan seurakunnan viestinnän asiantuntija **Alexi Mertanen**. Perheasiain neuvottelukeskukset ympäri Suomen ovat kiitelleet Mertasen tekemää logoa.

Alexi Mertasen suunnittelema perheneuvonnan logo.

Eläkeläisten joulujuhla

To 12.12. Joulupuuroa tarjolla klo 12.30 alkaen Forssan seurakuntatalolla.

Juhla alkaa klo 13.

Yhteistä ohjelmaa ja lopuksi kahvit.

Koijärven kerhojen joulujuhla

MATKUN IKÄNUORTEN JA KOJON
KAIKENIKÄISTEN YHTEINEN
JOULUJUHLA

KE 11.12. KLO 12
KOIJÄRVEN SRK-TALOLLA.

JOULULOUNAAN HINTA 10€.

LOUNAAN VALMISTAVAT
VAPAAEHTOISET EMÄNNÄT, JA
LISÄKSI MUKANA OVAT TIINA-
MARIA & UKULEIDIT, ASKO KANTOLA
JA SATU PÖLLÄNEN. Tervetuloa
JOULUN TUNNELMAAN!

ENKELIKIRKKO

Koijärven kirkossa

Lauantaina 28.12
klo 15.00

Kaikki halukkaat lapset saavat pukeutua enkeliksi. Enkeliksi pukeutuvien lasten olisi hyvä olla paikalla viimeistään klo 14.40.

MLL
MÄÄNNEHEINÄN
KÄSTENSOULUJEN
Keskiviikko 4.12.2024

FORSSAN
SEURAKUNTA

LAPSIPERHEILLE

KURKISTUS JOULUUN

FORSSAN KIRKOSSA

KESKIVIKKONA 4.12.2024 KLO 18.00

JOULUISIA TOIMINTARASTEJA - JOULULAULUJA - JOULUPUURO
MUKANA KIRKONROTTA

PERHEIDEN joulu

kirKKO

JOULUAATTONA 24.12 KLO 13.00
FORSSAN KIRKOSSA
KESTO 30 MIN

MUKANA
kirkonroTTa

LAPSET SAAVAT PUKETUJA ENKELIKSI JA PÄIMENIKSI

Soiva Joulukuvaelma

Forssan kirkossa

Kuka hän on?
(säv. ja san. Anu Neuvonen)

Gospelkuoro Palava Pensas esittää Soivan joulukuvaelman: 5 laulun kokonaisuus, jossa paimenet, tietäjät ja enkelit kokoontuvat seimen ääreen.

Esityksen jälkeen laulamme kaikki yhdessä Kauneimpia joululauluja.
(Vapaa pääsy, ovelta kerätään kolehti Suomen Lähetysseuralle)

la 7.12. klo 16
su 8.12. klo 16

Eläinten JOULURAUHAN JULISTUS

Forssan kirkon pihalla
To 19.12.2024 klo 18

Tarjolla
glögiä ja piparia

Joululauluja

Mukana Outi ja Niina

Vapaa pääsy. Tervetuloa eläimen kanssa tai ilman!

Oma Hämeen henkilökunnan ilta

ke 11.12.2024 klo 18 Forssan kirkossa.

Tervetuloa työntekijät, yhteistyökumppanit ja eläkeläiset perheineen Sini & Simin konserttiin!

Lopuksi perinteisesti glögit ja arpajaiset.
Järg. sairaalasielunhoito

KIRKON
SIELUNHOITO
Sairaalasielunhoito

HERRAKERHO

kokoontuu ensi vuonnakin joka kuukauden 1. torstaina 2.1. lähtien. Kokoonntumispaikka ja kellonaika kannattaa varmistaa Isto lipolalta p. 045 670 6541.

VARTTIRUKOUKSET

srk-talon kappelissa
parillisina keskiviikkoina klo 10.30
08.01.; 22.01.; 05.02.; 19.02.; 05.03.;
19.03.; 02.04.; 16.04.; 30.04.; 14.05.;
28.05.; 11.06.

ELÄKELÄISTEN TALVIPÄIVÄ

Forssan seurakuntatalo
to 30.1. klo 12.30-15.
Ruokailu, yhteistä ohjelmaa ja päiväkahvit.
Päivän hinta 10 €.

Toisenlainen Lahja®

30€
25€
24€

Anna jouluna lahja, joka muuttaa kehityksen perheen elämän!

Jos haluat lahjoittaa
JOULUILOA
vähävaraisille lapsiperheille
diakoniatyön kautta, voit tuoda lahjoituksesi srk-toimistoon
ma-to klo 9-12 tai ottaa yhteyttä johtavaan diakonian viranhaltijaan
Anni Lautaporttaaseen p. 040 661 4770.
Lahjoitukset toivomme paketoimattomina 11.12. mennessä,
jotta ne ehtivät ajoissa jakoon.

Discovery Bible Study and Fellowship on Sunday after service at Forssa Church

Welcome to study the Bible, have a cup of coffee and share life together.

On Following Sundays
12.1., 26.1., 2.2., 16.2., 2.3., 16.3., 13.4., 20.4., 4.5.
For more information O50 403 2245 / Eikka

Käsityöliike Lähetyssoppi

Hämeentie 17
Avoinna ma, ke, pe,
klo 10.00–13.00

Meillä ei myydä rihkamaa, vaan itse tehtyä, hyvää ja kestäväää, Hyvän ja kestävään asian hyväksi
Jos sinulla vain löytyy taskun pohjalta vähän käteistä, niin tule tekemään löytöjä.
Tervetuloa!

Tervetuloa lepäämään ja varustumaan Sanan, rukouksen ja ylistyksen äärelle.

VARUSTAMO

Illassa lastenhoito ja tilaisuuden päätteeksi on iltapalatarjoilu.
Toteuttajina Eikka Kähärä ja seurakuntalaisia.

12.1. klo 17
16.2. klo 17
16.3. klo 17
21.4. klo 17
18.5. klo 17

Varustamo srk-talon Nuorisotilassa

TYÖ- JA JUTTUTUPA TÖLÖNKODILLA

Työtupa kokoontuu maanantaisin klo 10.00–12.30 Tölon liikekeskuksessa, Rajakatu 11.
Työtuvassa on kolmet kangaspuut sekä muutama ompelukone ja saumuri.
Mikä parasta, maanantaisin kokoontuva Työtupa tarjoaa mahdollisuuden sinulle tulla ja tehdä yhdessä, samalla nauttien kahvista ja hyvästä seurasta.
Tuotteet myydään sopessa ja tuotto käytetään lähetyksen hyväksi.

Pop up -Joulukuoro

Harjoitukset Forssan seurakuntatalon salissa
• to 12.12. klo 18 • ke 18.12. klo 18
• HUOM! Forssan kirkossa 23.12. klo 18

Ryhmää vetää tuttuun tapaan kanttori Outi Aro-Heinilä, puh. 040 664 7642
Halutessasi saat äänitteen, jonka avulla voit harjoitella stemmoja kotona.

Kuoro esiintyy:
Jumalanpalvelus 24.12. klo 15 Forssan kirkossa
Jumalanpalvelus 25.12. klo 10 Kojjärven kirkossa.
Myös soittajat ovat tervetulleita mukaan!

JOULUMYYJÄISET YSTÄVÄNKAMMARILLA

HÄMEENTIE 17
ITSENÄISYYSPÄIVÄNÄ 6.12. klo 12.00–14.00

Käsitöitä, riisipuuroa ja kaikkea muuta jouluun.
Pienellä rahalla paljon iloa Lähetyskelle (ja itsellesi).
TERVETULOA!

Forssan seurakunnan RAAMATTU-, KESKUSTELU- JA RUKOUSPIIRIT KEVÄT 2025

ILOSANOMAPIIRI
kokoontuu 7.1. lähtien parillisten viikkojen tiistaina klo 19 srk-talon takkahuoneessa.
Sisäänkäynti Diakoniatoimiston viereisestä ovesta.
Ilosanomapiirissä tutkitaan Apostolien tekoja.
Lisätiedot 050-3044480/ Sari.

PAPPILAN RAAMATTUPIIRI
kokoontuu 22.1. lähtien parillisten viikkojen keskiviikkoina klo 18.
Raamattupiirissä käsitellään 1. Korinttolaiskirjettä.
Lisätiedot 045 356 2504/ Arto

MAAHANMUUTTAJIEN JA UKRAINALAISTEN RAAMATTUPIIRI
kokoontuu (parittomat viikot) 19.1. lähtien klo 17.
Pappilassa. Lisätiedot 045 356 2504/ Arto

OPIKELIJOIDEN JA NUORTEN AIKUISTEN RAAMATTUPIIRI
kokoontuu 14.1. lähtien parittomien viikkojen tiistaisin klo 19–21 srk-talon nuorisotilassa.
Lisätiedot 050 586 3751/ Tode

SUOMI-KLUBI
Pappilassa kokoontuu 9.1. lähtien torstaisin (parilliset viikot) klo 17–19.
Lisätiedot 045 356 2504/ Arto.

MAAN JA TAIVAAN VÄLILTÄ – KESKUSTELUPIIRI
Vikspirtillä, (Ollintie 5, Forssa)
16.1. 20.2. 20.3. 17.4. 15.5.
Piirin vetäjänä toimii Anita Kreivi.

LESKIEN KLUBI

Kaikille leskeksi jääneille avoin yhdessäolotuokio tiistaisin kerran kuukaudessa Ystävän kammarilla.
Viimeinen kokoontuminen 10.12. 2024.

Vuoden 2025 ensimmäinen tapaaminen 14.1.2025 (Hämeentie 17) klo 10–11:30

Sopii hyvin sururyhmän jatkoksi tai kun puolison kuolemasta on jo kulunut pidempikin aika.

Leppoisassa ryhmässä virkistymme toistemme seurassa, jaamme ajatuksia ja katsomme elämässä eteenpäin.
Omakustanteinen kahvittelemahdollisuus.
Mukana diakonissa Arja Kujala.

Tervetuloa tutustumaan!

KEVÄT 2025

Gospelkuoro PALAVA aloittaa harjoitukset ke 8.1. 2025 klo 18

PENSAS
TULOSSA: SU 2.2. KLO 16 Forssan KKO
Yhteinen kuorogospelkonsertti Nokian gospelkuoron & bändin kanssa
Yhteisvastuu

KEVÄT 2025

UKKOSET
HARJOITUKSET TORSTAISIN SRK-TALOLLA KLO 9

tammikuu: 16.1. & 23.1.
helmikuu: 13.2. & 20.2.
maaliskuu: 13.3. & 27.3.
huhtikuu: 10.4. & 24.4.
toukokuu: 8.5.

Lisätiedot: kanttori Tiina-Marialta

UKULEIDIT KEVÄT 2025 tule mukaan!

Harjoitukset tiistaisin srk-talolla
klo 18

tammikuu: 14.1. & 23.1.
helmikuu: 11.2. & 25.2.
maaliskuu: 11.3. & 25.3.
huhtikuu: 8.4. & 29.4.
toukokuu: 13.5.

Lisätiedot:
tiina-maria.kauppi@evl.fi
puh. 050-3626143
Forssan ev.lut.seurakunta

NAAPURUSTOAIHEINEN TIETOKILPAILU

Mikäänhän ei ole kiinnostavampaa kuin naapureiden asiat. Tämänkertainen tietokilpailumme koskeekin hyviä naapureitamme Tammelan Rovastikunnassa: Ypäjää, Humppilaa, Jokioista ja Tammelaa. Luulitko todella tuntevasi naapurisi?

- Hämeen Härkätie oli jo muinoin reitti, joka yhdisti Länsi-Suomen ja Kanta-Hämeen. Mutta mitä kautta se kulki?
  - Letkun kautta Jokioisiin ja myöhemmän kapearaiteisen rautatien reittiä Forssaan ja sieltä Tammelan kautta eteenpäin
  - Letkussa kyllä käytiin, mutta sieltä jatkettiin Portaan kylälle ja sieltä taas eteenpäin
  - Valitettavasti se ei kulkenut nykyisen rovastikuntamme kautta
- Kristinuskon omaksuminen otti Hämeessä tunnetusti koville. Mutta kyllä tänne lopuksi rakennettiin paljon hienoja kirkkoja. Vanhin on tietysti Tammelan uljas kirkko. Mutta mikä seuraavista väitteistä siitä pitää paikkansa?
  - Kirkon vanhimmat osat on rakennettu jo 1300-luvun puolella
  - Sen kirkkokäytävä on Suomen toiseksi pisin
  - Se edustaa uusgoottilaista suunnittelua
- Kun Tammela nyt kerran on vanha emäseurakunta, niin pysytään vielä Tammelan kirkossa. Mikä seuraavista väitteistä siitä ei pidä paikkaansa?
  - Sen vanhimmat osat on saatettu muurata jo 1480-luvulla
  - Se on keskiaikainen harmaakivikirkko
  - Kun kirkkoa laajennettiin 1785, sen vanhimmat osat purettiin kokonaan ja kaikki rakennettiin alusta uudeksi
- Ypäjälle perustettiin seurakunta Tammelan osana jo 1500-luvun alussa. Millä nimellä se silloin tunnettiin?
  - Perttulan kappeliseurakunta
  - Jaakkolan kappeliseurakunta
  - Ypäjän seurakuntapiiri
- Jokioinen on tietysti tunnettu kartanostaan. Kuningas Erik XIV antoi sen 1552 läänitykseksi, mutta kenelle?
  - Klaus Kristerinpoika Hornille
  - Klaus Flemingille
  - Ernst Gustaf von Willebrandille
- Humppilan kirkko on vuodelta 1922. Mutta montako kirkkoa ehti olla samalla paikalla ennen sitä?
  - 3
  - 2
  - Ei yhtään. Humppilan nykyinen kirkko on seurakunnan ensimmäinen.
- Humppilan, Jokioisten ja Ypäjän seurakunnat liittyvät yhteen vuoden 2026 alusta. minkä niminen uudesta seurakunnasta tulee?
  - Oma-Hämeen seurakunta
  - Suur-Jokioisten seurakunta
  - Jokiläänin seurakunta

TEKIJÄ: Asko Kantola

Piparipullat jouluksi

KUVAT: Mari Vehmas

Nyt leivotaan ihanat joululta tuoksuvat pullat! Tee pullataikina kuten tavallista ja pyöritä pellille pyöreitä pullia. Kun pullat ovat kohonneet, voitele kananmunalla ja aseta haluamasi muotoinen piparkakku raakana pullan päälle. Paista 200 asteessa kauniin ruskeaksi.

Piparitaikina	
2,25 dl	sokeri
2	munaa
½ dl	siirappi
200 g	sulatettu voi
4,5 dl	vehnä jauho
1,5 dl	perunajauho
1 tl	kardemumma
1,5 tl	sooda
2 tl	piparkakkumauste

Vaahdota munat ja sokeri. Lisää siirappi ja sula voi. Sekoita kuivat aineet keskenään ja lisää taikinaan. Anna taikinan seistä kylmässä seuraavaan päivään. Piparkakut voi leipoa valmiiksi jääkaappiin odottamaan pullien kohoamista.

Piparintuoksua, tonttujen juoksua, siinäkö joulu on? Kiirettä huisketta, salaisuus kuisketta, siinäkö joulu on...

Sillä perusteella mitä olen lasten joulu-kirkossa aattona kuunnellut, niin jouluun kyllä kuuluu paljon muutakin. Mutta totta, sanoi Rotta, on se, että kun piparintuoksu leijailee nenään niin kyllä siitä heti joulun olo tulee. Paitsi kun yhtenä jouluna tein pipareita ja ne paloivat. Se ei kyllä ollut hyvä tuoksu, ja ei makukaan ollut mitään parhain.

Ja mitä kiireeseen tulee, niin kyllä sitäkin näyttäisi ihmisillä olevan joulun alla. Paljon kaikkea joulupuuhaa ja askareita. Itsekin ajattelin ainakin yhden lahjan kääriä pakettiin, ystäväneni pupulle.

Joulukuun 4. päivä on perheille suunnattu Kurkistus jouluun ja siellä varmasti selviää mitä kaikkea jouluun kuuluu.

Tuossa alussa hyräilleeni laulun jatkoo: Joulu saapuu jokaiselle lapselle ja aikuiselle, sydämiimme joulun lahja seimen luona annetaan. Onkohan siinä vinkkiä mitä jouluun kuuluu?

Hyvää joulua jokaiselle, nähdään kirkossa!

- Kirkonrotta

Joulukirkkoon!

TEKSTI JA KUVA: Sanna Kuisma

Lokakuun lopulla koulujen kanssa tähtytään tiiviisti jouluun. Joulukirkot pitää suunnitella hyvissä ajoin, jotta musiikin ja muiden esitysten harjoitteluun on aikaa ja jotta kalenteriin jää kirkon mentävä kolo.

Osa kouluista viettää oman joulukirkkonsa kirkossa, osan joulukirkko järjestetään koululla sen mukaan, mitä koulun väki toivoo.

Kunkin koulun kanssa joulukirkko räätälöidään juuri heille sopivaksi. Kirkko voi olla lähes kokonaan seurakunnan vastuulla tai vaihtoehtoisesti oppilaat voivat kantaa paljonkin vastuuta.

Joka vuosi jaksan ilahtua pienten oppilaiden hellyttävästä osallistumisesta. Mutta aivan yhtä upeaa on seurata Yhteislyseon opiskelijoiden taidokkaita esityksiä.

Iloitsen siitä, että lapset ja nuoret saavat joulukirkkonsa!

Keskuskoulun opettajainhuoneessa oli jo lokakuussa tonttuovi muistuttamassa lähes tyvästä joulusta.

Vastaukset: 1. b) Härkätie tosiaan kulki Portaan kylän kautta. Nykyisen Forssan alueen seentään kiersi kauka. 2. b) Näin se vain on. Pitempi kirkkokäytävä löytyy Suomesta vain Turun Tuomiokirkosta. Että rapikkäpäs siitä, vossalaiset! 3c) Höpöhöpö. Suurin osa kirkosta on kyllä peräsin 1785 laajennuksen ajalta, mutta vanhimmat osat eli kirkon itäosa alttarialueineen ovat alkuperäisiä. Niiden muurauksen aloitettiin mahdollisesti jo 1480-luvulla (jotenkin tietojen mukaan 1530-luvulla). Joka tapauksessa tykätin niin kovasti keskijästä, että Uuteen aikaan siirtyminen jatkui meillä monta kymmentä vuotta. Eli Tammelan kirkko on kyllä keskiaikainen. 4a) Perttulan kappeliseurakunta se oli. Eli siinä on vieläkin kirkon juuret maaperässä. 5a) Klaus Kristerinpoikahan se oli. Talonpoijilla ei tietyt kysytyt, halusivat ko he lääninherran. 6b) Nykyisen kirkon paikalla on ollut aikaisemmin kaksi muuta kirkkoa. Humppilassa oli kyllä kirkko ennen mittäkin. Se vain oli eri paikkassa. Eli Humppilassa on ollut peräti neljä kirkkoa. Edellinen kirkko muuten paloi uudenvuodenpäivänä 1917. Eipä ihme, että tekivät sitten uuden granitiista. 7c) Ohnan se hieno nimi ja kunnioittaa alueen historiaa osana Jokioisten eli Jokiläänin kartanaa.

Syyskuinen leiri ystävyysseurakuntien kanssa oli täynnä lämmintä tunnelmaa. Kielirajat ylitettiin alkujännityksen jälkeen. Tutut vuosien takaa tapasivat toisensa mutta myös paljon uusia oli mukana.

Forssan seurakunnalla on ystävyysuhde Tallinnan Kaarlin ja Latvian Mezaparkin seurakuntien kanssa jo 90-luvulta. Unkarin Gödöllön kanssa yhteys on solmittu toistakymmentä vuotta sitten.

Majoitus oli mökeissä Venesillan camping-alueella. Siellä kauden päättyminen mahdollisti leirikäytön meille. Klemelää

muisteltiin haikeana mutta sentään vierailtiin siellä yhtenä iltana ylätalolla.

Yhdessä tekemistä ja ohjelmaa

Leiriläiset viettivät leirillä aikaa yhdessä ja suosion sai grillaaminen yhdessä ja tietysti – saunominen! Erityisesti musiikki yhdisti. Vierailimme myös Hämeenlinnassa yhtenä päivänä Sibeliuksen syntymäkodissa ja ihmettelemässä linnan elämää keskiajalla.

Saimme olla myös mukana Forssan kirkossa **Jaana Pölläsen** hengellisessä tangokonser-

tissa. Yhteistä messua vietettiin sunnuntaina ja kuultiin eri kielillä. Messussa saarnasi Latvian pappi **Ilmars Rubenis**. Lahjaksi leiriläiset saivat seurakuntamme t-paidat mukaansa.

Ystävyys jatkuu vierailuilla seurakunnissa ja joka toinen vuosi järjestettävällä leirillä. Meillä on ystävillemme paljon opittavaa, kuinka niukoissa oloissa kirkon elämä on elävää ja vapaaehtoiset kantavat paljon vastuuta. Kommunismin aika jätti arpensa mutta seurakunnat toimivat yhä kertoen vahvasti Jumalan armosta ja rakkaudesta.

Yhteinen usko yhdistää

TEKSTI JA KUVAT: Esa Löytömäki

KUVASATOJA SYKSYN TAPAHTUMISTA

KIRKONYMPÄRIJUOKSUSSA NÄKYI RAKKAUS

Rakkautta on myös lähteä kumppanin kanssa parisuhteen parkkihetkeen.

Perheneuvoja Anja Nwose kyseli kirkkonympärijuoksun osallistujilta, mitä rakkaus on. Välittämistä ja luottamusta, vastasivat monet. Osallistujat pohtivan muun muassa näin: "Rakkaus on sitä, että saa olla sellainen kuin on. Väliällä on iloinen, väliällä vihainen tai surullinen, väliällä itkettä." "Rakkaan ihmisen seurassa tuntuu kodilta."

Kirkon ympärijuoksu kokosi taas yli 200 juoksijaa. Heidät siunattiin matkaan kirkossa ja kaikki saivat mitalin. Mukana menossa olivat myös kirkonrotta ja Salama-nalle.

Jaana Pölläsen ja Lasse Heikkilän orkesterin hengellisten tangojen konsertti "Sydänlanka" oli sykähdyttävä kokemus Forssan kirkossa.

Kirkkoväärtejä oli syyskuuisena iltana Klemelässä koolla. Väärtejä avustavat messussa eri tehtävissä. Kuin yhdestä suusta todettiin tehtävän olevan innostava.

KANTELERYHMÄ

Kirkossa kuullaan monenlaista musiikkia. Koijärven kanteleryhmä oli Outin johdolla mukana messussa.

Kirkkoherra Esa Löytömäki tuo seurakunnan tervehdyksen ukrainalaisen 1-vuotiaalle yhdistykselle, puheenjohtaja Olena Vasylenkolle.

Pyhäinpäivän aattona Lions Club Kuha huolehti kynttilälyhdyt Koijärven ja Forssan hautausmailla.

Joulukoristeen sanomaa

TEKSTI JA KUVAT:
Satu Pöllänen ja Alekski Mertenen

Kun ehdotin **Aimo Honkasalolle** jonkun erityisen joulukoristeen esittelyä, hän valitsi Tuomaanristin. Kyseessä on kaunis käsityön taidonnäyte. Hän on saanut tämän koristeen henkilökohtaisesti joululahjaksi opettajakaveriltaan yli 40 vuotta sitten. Siitä lähtien Tuomaanristi on nostettu Tuomaan-päivänä leivinuunin päälle näkyville. Joulun aikaan Aimo soittelee mielellään joululauluja pianolla. Mieleisiä joululauluja on monta, mutta tässä yhteydessä Aimo valitsi suosikiksi Carola Häggkvistin Taivas sylissäni.

Moni muistaa hyvin **Katri Tuorin**, entisen työntekijämme ja nykyisen seurakuntalaisen. Katrin lempijoulukoriste on Hyvää joulua -sydän, joka periytyi edesmenneeltä Annimummulta. Katri muistaa, miten hän lapsena aina ihaili tätä koristetta mummulan joulukuudessa, ja nyt se pääsee omaan joulukuuseen muistuttamaan mummusta. Katrin joululaulusuosikki on Suvu Teräsniskan Tämä maailma tarvitsee rakkautta. Katri lähettää jouluterveiset kaikille tutuille!

Arja Kujala on aikoinaan ollut pitkään töissä kotisairaanhoidtajana, ja joulun alla monet asiakkaat halusivat muistaa suklaalla, jota kertyikin runsaasti. Erään asiakkaan puoliso oli ostanut myyjäisistä lasista tehdyn joulukuusen koristeen. Hän oli askarrellut koristeelle joulukorteista myös lahjarasian. Arja puhutteli tosi paljon se vaiva, minkä tämä puoliso oli nähnyt joulumuistamisen vuoksi. Koriste on melko ohutta lasia, ja siksi Arja ei uskaltanut laittaa sitä joulukuuseen tai muutenkaan esille, ettei se särkyisi. Paketti viikutteli kirjahyllyn päältä ja muistutti työstä ja asiakkaista, joista monet jäivät hyvin mieleen.

Kun Arja nyt toi koristetta kuvattavaksi, hän laittoi sen kotona pöydän päälle "turvaan". Kun hän otti laukkaa pöydältä, hän samalla huitaisi lahjarasian lattialle, ja koriste särkyi toiselta reunalta. Se harmitti kovasti. Arja koki tämän muistuttavan siitä, että kaikki on katoavaista; hyvät muistot ovat kuitenkin tallella. Joulun musiikista Arja valitsi tähän suosikiksi Gaudete christus est natus, esittäjänä Choir of Clare College Cambridge & London Cello Orchestra – tämän hän kuuntelee joulun aikaan muutaman kerran niin että talo tärisee.

Merja Vainion joulu alkaa Minni Hiiri-pinsistä. Merjan lempijoulukoriste on ollut jo pitkään Minni Hiiri -hahmo. Lapsesta asti hän on lukenut Aku Ankkaa, mutta Minni on aina ollut hahmoista se suosikki – lines ja Aku eivät vaan tuntuneet samalta. Sitten kun hän näki Minni Hiiren jouluversiona huulipunineen päivineen, ostopäätös oli helppo. Minni ilmestyy pikkujoulukuuseen aina ensimmäisenä adventtina. Siellä se pysyy koko joulukauden ajan, kunnes loppiaisena laitetaan takaisin säiliöön, odottamaan seuraavaa vuotta. Yksi tuttu sanookin, että joulu alkaa, kun Minnin näkee.

Tervetuloa lukemaan

Kysy Papilta palstaa eli Pastorin Q & A!

Mitä siis uskon tai elämään liittyvää olet miettinyt, pohtinut ja halunnut kysyä, mutta et ole ehtinyt, kehdannut tai uskaltanut?

TEKSTI: Eikka Kähärä

Ensimmäinen kysymys liittyy Isä meidän -rukoukseen:

Kysymys: Olen miettinyt Isä meidän -rukousta. Ensin siinä sanotaan "Isä meidän, joka olet taivaissa" ja myöhemmin taivas on yksikkömuodossa, "tapahtukoon Sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa". Miksi taivas on ensin monikkomuodossa ja myöhemmin yksikkömuodossa?

Vastaus: Uudessa Testamentissa sana taivas esiintyy lähes 300 kertaa, ja noin kolmannes näistä on monikkomuodossa. Yksikkö- ja monikkomuotojen käyttö ei vaikuta olevan teologisesti merkittävää, sillä molempia käytetään samankaltaisessa hengellisessä kontekstissa.

Taivas voi tarkoittaa sekä näkyvää taivasta (ilmakehää) että Jumalan asuinsijaa. Jeesus puhuu taivaan ja maan katoamisesta (Matt. 5:18) viitaten näkyvän maailmankaikkeuden tuhoutumiseen, ei Jumalan taivaan muutokseen. Jeesus käyttää molempia muotoja, yksikköä ja mo-

nikkoa, riippuen asiayhteydestä. Esimerkiksi Jeesuksen kasteessa (Matt. 3:17) ääni kuuluu "taivaasta" (monikko) ja Luuk. 3:22 "taivaasta" (yksikkö).

Paavali mainitsee kolmannen taivaan (2. Kor. 12:2) ja viittaa siihen myöhemmin paratiisina. Tämä voisi viitata erilaisiin taivaan "kerrostumiin", vaikka asiasta ei ole tarkempaa ilmoitusta. Yksittäisissä kohdissa Jeesus ja Paavali viittaavat taivaan hengellisiin ulottuvuuksiin, jotka eivät ole rinnastettavissa fyysiseen avaruuteen.

Isä meidän -rukouksessa (Matt. 6:9-10) käytetään sekä yksikkö- että monikkumuotoja taivaan yhteydessä tarkasti alkukielen mukaisesti. Matteuksen evankeliumissa taivas esiintyy usein heprean monikkumuodon mukaan, mikä näkyy myös kreikassa.

Tässä vastaus tämän kerran kysymyksen. Toisinaan Pastorilla on apunaan papillinen parviäly. Lähetä siis oma kysymyksesi tekstiviestillä tai WhatsAppina numeroon 040 465 5417.

Hautausmaan syksy ja joulunaika

TEKSTI JA KUVA: Mari Lehto

Tämän vuoden syksyllä ajoitus syysiiivouksista ei olisi voinut osua paremmin nappiin. Lehdet putoilivat lokakuun aikana alas, vaikka pakkasta oli vain muutama kerran. Kasvit ihmeellisesti tietävät talven olevan tulossa, vaikka pakkasta ei paljoa olisi-kaan talven tulon herättelemässä.

Kuluvan vuoden kausi saatiin määräaikaisten kausityöntekijöiden osalta päätökseen marraskuun viimeinen päivä. Ensilumi satoi maahan seuraavana päivänä, pyhäinpäivän aattona. Sata- nut lumi sinetöi kauden lopun, vaikka lumipeite ei lopulta montaa päivää maata peittänytkään.

Auraus- ja hiekoituskalusto on otettu esiin kesäteloilta ja varastojen järjestys on muutettu talviasentoon. Eli ruohonleikkurit ym. kesäkauden vempheet on siirretty varastojen takaosaan odottamaan huoltoa ja talvella tarvittavat haudan sulatuslevyt,

hiekoitushiekka ja lumilapiot on otettu paremmin saataville. Talvirenkaat on vaihdettu työkoneisiin ja työntekijöiden kesäkengät talvimalliin.

Sankarihaudoilla on kolme ns. isompaa juhlaa marras-joulukuun aikana. Vapaaehtoisten joukko sytyttää pyhäinpäiväksi, itsenäisyyspäiväksi ja jouluaatoksi sankarihaudoille Forssassa

178 ja Koirjärvellä 137 kynttilää. Hautausmaan henkilökunta pysyttää hautalyhdyt valmiiksi sankarimaille ja hankkii sytytettävät kynttilät.

Kynttilöin valaistu hautausmaa on pysäyttävä näky. Joulunaikaan tuodaan kaikista eniten kynttilöitä haudoille. Monilla haudoilla käydään muulloinkin kuin jouluna, mutta osalle kynttilän tuo-

minen ja haudalla vierailu kuuluu vain joulun rutiiniin. Tällaisille haudoille palaneet kynttilät jäisivät odottamaan seuraavaa joulua, jos henkilökunta ei keväisin keräisi kaikilta haudoilta kynttiläroskia pois. Lasiset kynttilät aiheuttavat rikkoutuessaan vaaraa henkilökunnalle ja muille hautausmaalla liikkuville.

Uurnalehto ja muualle haudattujen muistelupaikat täyttyvät kynttilöistä varsinkin jouluna. Sadat kynttilät vierivieressä aiheuttavat paloturvallisuusrisikin lämmitessään. Onkin hyvä muistaa varovaisuus asetellessaan omaa kynttiläänsä muiden joukkoon. Uurnalehdon nimipääsien päälle ei ole asiallista laittaa palavaa kynttilää, koska kaatuesaan sula steariini valuu nimiläpöiden päälle. Mahdollisesti jäässä oleva kivi saattaa myös vaurioitua lämmöstä.

Joulun jälkeen henkilökunta

kerää ja lajittelee yleisiltä muistomerkeiltä kynttiläroskat pois. Muoviosat energijätteeseen, metallit metallin keräykseen ja lasiset kynttilät sekajätteeseen. (Lasiset kynttilät ovat palon kestäväää lasia eli niitä ei voi laittaa tavalliseen lasin keräykseen.) On ollut ilahduttavaa huomata, että hautausmaan roskien lajittelu on alkanut sujumaan entistä paremmin myös seurakuntalaisilta.

Pidetään jatkossakin hautausmaat siistinä, muistetaan edesmenneitä läheisiä ja suunnitellaan tulevaa kesäkautta rauhassa.

Lämmintä joulunaikaa kaikille toivottaa hautaustoimi

ps. Vanhassa kappelissa voi jouluaattona piipahtaa ovien ollessa avoinna ja uudemmassa siunauskappelissa vietetään hartaushetkiä.